

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Avgvstini Valerii, Veronensis Episcopi, De Rhetorica
Ecclesiastica Libri III. Perqvam Ervditi**

Valiero, Agostino

Coloniae, 1582

Quomodò commouendi sint animi ad Pœnitentiam. Cap. XIII.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-69050](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-69050)

iniquitatem. Ad quam commotionem populus concitan-
 dus est aduersus hereticos, & aduersus publicos pecca-
 tores; maxima tamen adhibita cautiōe, vt semper intel-
 ligat, qui audit, orandum esse pro ijs, quibus irascitur;
 & nihil esse, cūm de honore Dei non agitur, mansuetu-
 dine amabilius; nihil etiam Deo atque bonis viris, acce-
 ptius. Mansuetudo est compositio animi, & frænatio ira-
 cundie, amicitiarum conciliatrix, bona existimationis
 nutritrix, discordiarū expultrix, alumna pacis, & iucun-
 dissima humana vitæ socia: in qua virtute qui magis pro-
 ficat, maiorem sapientiæ & bonitatis famam consequi-
 tur. Ad mansuetudinem verò sæpè neceßè erit animos
 impellere; cūm iniuriarum, simultatum, atque odiorum
 plena sint omnia: satis miseros esse illos, qui in nos iniuriā
 intulerunt, quia iniuriosi sunt, quia peccauerunt: sed an-
 dum animum, quia illud est vincere, quia illud est imitari
 Christum, illud est adspirare ad vitam æternam.

Quomodò commouendi sint animi ad Pœni-
 tentiam. Cap. XIII.

DO LENT, qui malè se habent: & cūm in malis
 nihil iure collocari possit, nisi peccatum, morbus
 grauissimus animæ; declarandū est, salutarem esse dolo-
 rem volūtarium: pœnitentiā esse peccatorū medicinam,
 sine qua sanari nemo potest, sine qua qui è vita, peccatis
 maculati, decedunt, perpetua morte condemnantur, esse
 iniquitatum interitum, lachrymarum alumnam, salutis
 spem, donum cælitus datum: eam non fornicatorem re-
 nuere, ab ebrio non auerti, non abominari idolatram,
 non

non adulterū repellere, non maledicum insectari, non reprobare blasphemum, nō superbum, sed omnes suscipere, omnibus communicare, omnibus calū aperire, & omnes ad caelestem illam patriam ducere. Verūm cū nihil sit, quod magis animam nostram deprimat, quā peccatū, onus grauiſſimum, quod Zacharias plumbi similitudine expressit, & David illius naturam sic descripsit: Iniquitates meae supergressae sunt caput meum, & sicut onus graue grauatae sunt super me: ostendat Ecclesiasticus orator, hoc onere animam nostram, per pœnitentiam liberari, ita vt vsque ad calum facile possit euolare: idēd Christum dōminum ostendisse, per eam regnum calorum ad homines appropinquare, cū dixit: Pœnitentiam agite, appropinquabit enim regnum calorum: & B. Ioannem Baptistā exclamasse: Facite fructus dignos pœnitentiae, quoniam ecce adest regnum Dei: per eam latronem in calum receptum fuisse: per eam Dauidem, post flagitium, iterūm Spiritum sanctum recepisse: per eam Mannassen, post cruenta facinora, acceptum Deo factū fuisse: per eam Petrum apostolum, postquā ter Christum negauerat, peccatum deleuisse; & Paulum, persecutorem nominis Iesu, blasphemum, contumeliosum, inter Apostolos relatum fuisse. Hunc locum interdūm poterit Ecclesiasticus orator exclamatione augere, in hunc modum: O pœnitentia, quae peccatum, miserante Deo, remittis, & paradisum aperis, quae contritum sanas hominem, & tristem exhilaras, vitam de interitu reuocas, pristinum statum restauras, honorem renouas, fiduciam das, vires & gratiam tribuis: ô pœnitentia, quid de te dicam? omnia ligata tu soluis, omnia soluta aperis, omnia aduersa mitigas

mitigas, omnia contrita sanas: o pœnitentia, misericordie mater, & magistra virtutũ, magna opa tua, quibus reos liberas, reficis delinquentes, lapsos erigis, desperatos recreas: tu auaritiã respicis, horres luxuriã, linguã cobibes; mores componis, odisti malitiã, excludis inuidiã. Ad hanc sæpè orator Ecclesiasticus auditores excitabit hac ratione; Nihil esse calamitosius, quàm peccare, quàm disungi à Deo, Christi acie deserta, veluti transfugam diabolo seruire, ingratum esse peccatorem in Deum, patrem benignissimum, crudelem in semetipsum, qui natus ad vitam eternã, propria salutis inimicus. se ipse perdat: peccati comitem esse plerunquè infamiã: pauperes, obscuros homines, atque etiam corpore infirmos, non esse miseros, si benè acta vitã conscientia sustententur: miseros esse, qui peccant. Peccare autem sic oratorio quodam modo hoc loco describimus, vt B. etiam scribit Anselmus, est debitũ Deo honorem adimere, subtrahere ei obedientiã. Atque ad commouendos animos ad sanctam Pœnitentiã, cum natura comparatum sit, vt illis malis doleamus, quæ nostra culpa nobis scimus accidisse, commemoranda sæpè erunt illa verba: Perditio tua ex te, Israel; & Quoties volui te congregare, quemadmodum gallina congregat pullos suos sub alas, & noluisti? Verissimã esse illam Pauli Apostoli sententiã, sæpè dicet: Vult omnes homines saluos fieri: falsum illud esse commentum, fato atque constellationibus ad quadam scelera homines cogi: conscientiam, esse domesticum & verum tribunal, commemorabit, vt sanctus scribit Gregorius Nazianzenus; nihil esse detestabilius apud Deum, excusatione peccati. Quare sic vitam nostram instituendam esse, vt nosmetipsos

metipfos accuse mus, & doleamus: confiteamur peccata nostra, et satisfaciamus: ostendat etiam, maximas pœnas duros illos, qui non egerint pœnitentiam. nam si, vt Apostolus inquit, irritam quis faciens legem Moysi, sine vlla miseratione, duobus aut tribus testibus moriebatur, quanto maiora supplicia merentur ij, qui benignissimum patrem Deum peccatis suis irritauerint? Quare ad pœnitentiam, tanquam ad arborem vitæ, confugiendum esse inculcabit, expellendum à nobis peccatum: quandoquidem quasi coluber in prœcordijs hominũ parit mortem, & quasi serpens, venenum spirat, & lethiferum generat morbum: audiendum atque imitandum Dauidem, pœnitentiæ exemplar, dicentem; Genua mea infirmata sunt à ieiunio; & caro mea immutata est propter oleum.

Quibus rebus commouendi sint auditores ad
luctum. Cap. XIII.

DOLORIS frater, & pœnitentiæ filius est luctus, nobilis Christianorum hominum virtus, vanitatis & stultitiæ expulsor, sapientiæ socius, & beatitudinis fidelissimus comes, quemadmodum Dominus noster in Evangelio testatum reliquit, cum dixit: Beati qui lugent, quoniam ipsi consolabuntur. nam quemadmodum seruus plorans, propitium reddit dominum suum, filius patrem lachrymis mitigat, & paruulus plorans, asperam matrem mulcet; sic etiã peccator profusis lachrymis placat iram Dei, ad eiusque se amicitiam adiungit. Quamobrẽm ostendat Ecclesiasticus orator, summam in hoc apparere Dei benignitatem, vt quod ipse prima mulieri peccanti,
tan-